

Warszawa, 16-03-2026 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Adam Krzywoń

V.7010.15.2025.ETP

Pani

Katarzyna Kęcka

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Zdrowia

via ePUAP

Szanowna Pani Minister,

pragnę nawiązać do otrzymanych sygnałów dotyczących działań zmierzających do uporządkowania oraz rozwoju funkcjonującego w Polsce systemu świadczeń terapii protonowej¹.

Nowotwory złośliwe stanowią narastający problem zdrowotny, społeczny i ekonomiczny w Polsce oraz są drugą najczęstszą przyczyną zgonów. Radioterapia jest jedną z najważniejszych metod leczenia pacjentów z chorobą nowotworową. Pozwala ona na lepszą miejscową kontrolę nowotworu oraz zmniejsza ryzyko wystąpienia powikłań, co ma szczególne znaczenie w przypadku nowotworów umiejscowionych głęboko w organizmie². Jednak dostępność protonoterapii w Polsce pozostaje

¹ Pismo z dnia 3.02.2025 r. znak: LKR.430.3.2024 oraz Informacja o wynikach kontroli NIK nr P/24/066 „Dostępność i rozwój terapii protonowej”.

² Źródło: Fundacja Wygrajmy Zdrowie, Raport – Radioterapia w Polsce w świetle zmian systemowych – analiza i rekomendacje, Warszawa, 2021 r., str. 10, 11 oraz 14. www.wygrajmyzdrowie.pl

ograniczona, mimo istnienia nowoczesnego Centrum Cyklotronowego Bronowice w Krakowie, który oferuje tę metodę leczenia³.

Jak wynika z przekazanych informacji, nie wypracowano dotychczas skutecznych rozwiązań systemowych, które zapewniłyby zwiększenie dostępności terapii protonowej oraz jej dalszy rozwój⁴. Pomimo poszerzenia listy wskazań do terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku, możliwości terapeutyczne Centrum Cyklotronowego Bronowice w Krakowie nie zostały w pełni wykorzystane⁵. Jednocześnie nie opracowano strategii rozwoju protonoterapii w Polsce, obejmującej koncepcję rozwiązań systemowych oraz działań sprzyjających rozwojowi radioterapii protonowej zgodnie z potrzebami zdrowotnymi oraz dowodami naukowymi dotyczącymi skuteczności tej metody, mimo powołania zespołu dedykowanego temu zadaniu⁶. Warto również zauważyć, że w Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020–2030 nie odniesiono się bezpośrednio do zagadnień związanych z radioterapią protonową⁷.

Dodatkowym problemem pozostaje brak dostępności terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku dla pacjentów pediatrycznych wymagających zastosowania znieczulenia ogólnego w trakcie leczenia. W konsekwencji część świadczeń była realizowana poza granicami kraju. Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia wydawał zgody na leczenie dzieci za granicą z uwagi na konieczność zastosowania znieczulenia ogólnego podczas terapii protonowej, co mogło generować dodatkowe koszty dla budżetu państwa⁸.

Wobec powyższego, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do przedstawionych problemów oraz przekazanie informacji dotyczących działań i planów resortu

³ Informacja o wynikach kontroli NIK nr P/24/066 „Dostępność i rozwój terapii protonowej”.

⁴ *Ibidem*.

⁵ W 2023 r. poddano terapii jak dotąd największą liczbę 312 pacjentów, co stanowiło 78% możliwości ośrodka.

⁶ Zarządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania strategii protonoterapii w Polsce.

⁷ Uchwała nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030. (t.j. M.P. z 2022 r. poz. 814).

⁸ Informacja o wynikach kontroli NIK nr P/24/066 „Dostępność i rozwój terapii protonowej”.

zdrowia w zakresie zwiększenia dostępności do terapii protonowej, stanowiącej innowacyjną metodę radioterapii.

Z poważaniem

Adam Krzywoń

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/